

02.....	Bestuurszaken
03.....	Keuring poot aardappelen
06.....	Keuring zaai zaden
08.....	Kwaliteitszorg
09.....	Personeel en Organisatie
10.....	NAK AGRO Nederland BV
11.....	Plantconsult
12.....	Financiën

Strategisch plan

Juni jl. keurde het bestuur het strategisch plan goed voor de periode 2003 – 2005. De NAK gaat samen met NAK AGRO invulling geven aan de één loket functie voor de agrarische sector. Eén loket

voor inspecties en analyses.

Samenwerking met andere organisaties wordt nagestreefd om deze strategie vorm te geven en verdere efficiëntie te realiseren.

Vooraf voor internationaal opererende bedrijven is het

gewenst samen te werken met buitenlandse keuringsdiensten. Dit moet resulteren in harmonisatie in de uitvoering van met name de

keuring van zaaizaden. Verder zijn de mogelijkheden voor uitbouw van de erkenningen in de zaaizaadsector uitgewerkt en ingevoerd.

In het kader van de strategie is ook gekeken naar de interne organisatie. De verwachting is dat het aantal afdelingen gereduceerd kan worden. Ook is geconstateerd dat verantwoordelijkheden voor uitvoerende werkzaamheden meer bij medewerkers moet worden gelegd. Leidinggevenden kunnen dan meer tijd vrijmaken voor het managen van het werkproces. Hierdoor neemt de vernieuwings-

kracht van het bedrijf toe. Dit is een vereiste voor marktgericht denken en werken.

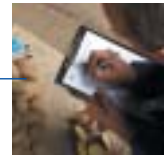
Wijzigingen Zaaizaad- en Plantgoedwet

Begin 2002 kondigde de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij aan dat hij de Zaaizaad- en Plantgoedwet wilde aanpassen. Gevolg daarvan is dat onder andere de vaststelling van het keuringsreglement niet meer binnen de NAK plaatsvindt. Ook de ruimte voor aanvullende eisen, waarvan met name de pootaardappelsector in Nederland gebruik maakt, zou beperkt worden. De NAK en het bedrijfsleven hebben bezwaren aangetekend tegen deze plannen. Deze bezwaren zijn als volgt samen te vatten:

- Met name de pootgoedsector heeft, onder meer door de gezamenlijk overeengekomen strengere keuringsnormen, een onderscheidende Nederlandse kwaliteit gerealiseerd;
- Het naar verwachting verdwijnen van de inspraak van het bedrijfsleven.

Aanvankelijk had de Minister grote haast met het veranderen van de wet. Inmiddels is er weinig voortgang meer en is onduidelijk hoe de wijzigingsvoorstellen er uiteindelijk uit gaan zien.

Wijzigingen keuringsvoorschriften (per 1 mei 2002)

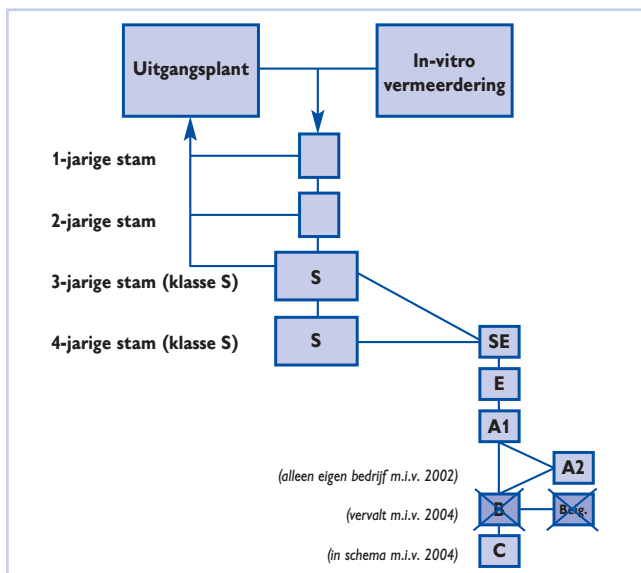
De belangrijkste voorstellen voor wijziging van de keuringsvoorschriften voor het seizoen 2002 hadden betrekking op het generatieschema en de herziening partijkeuring.

Generatieschema

De discussie over het generatieschema startte in 1998 op basis van het rapport 'Poters voor Morgen' van de pootardappelsector (PCC). Hierin werd onder andere voorgesteld het generatieschema in te korten om vooral de kwaliteit ten aanzien van bacterieziekten (Erwinia's) te verbeteren. Besloten werd tot afschaffing van de vijfjarige stam, E2 en A2. Vervolgens werden diverse verzoeken tot heroverweging besproken en zijn uiteindelijk de volgende wijzigingen vastgesteld:

- Geen herinvoering van de E2. In 2002 vervallen de 5-jarige stam en de klasse A2 geteeld uit een aangekochte A1. De 4-jarige stam kan nog een keer als stam worden vermeerderd (lees: 5-jarige stam), als het een niet gemengde, 'traditionele' stam is.
- Teelt van de klasse A2 blijft mogelijk uit een A1 die op het eigen bedrijf is geteeld.
- De klasse B, inclusief B-eigen gebruik, vervalt met ingang van 2004.

Generatieschema vermeerdering pootardappelen

Herziening partijkeuring

Er is een begin gemaakt met de omschakeling naar een partijkeuring 'op maat'. Deze verandering betekent onder meer de invoering van een keuringsrapport (vastleggen beoordeling), een (beperkt) lagere keuringsfrequentie en op termijn een nieuwe tariefstructuur. Deze aanpassingen hebben tot doel: verbetering van de kwaliteit van de keuring, meer verantwoordelijkheid voor de productkwaliteit bij de teler, vergroting van efficiëntie en lagere kosten.

Partijkeuring oogst 2001

In september 2001 viel veel regen. Als gevolg hiervan was in oktober nog maar 30-80% (afhankelijk van het gebied) van het totale areaal geroid. De

opbrengsten waren erg wisselend en door de wateroverlast werden problemen met rot verwacht. Met name in het westen van het land waren de grootste tegenvallers. Na een moeilijke start kwam de export in december goed op gang. Op enkele dagen zijn meer dan 300.000 certificaten gedrukt en verzonden. Grote problemen als gevolg van slechte rooiomstandigheden bleven uit. Wel moest een aantal partijen 'uitzielen' en meerdere keren worden gesorteerd vanwege aanhangende grond. In totaal is meer dan 1 miljoen ton pootardappelen gecertificeerd. Voor een aantal exportbestemmingen werd de handel geconfronteerd met aanvullende en plotseling herziene eisen. Het ging hierbij om onder andere Brazilië (zilverschurft en virus), Servië (schurft en virus) en Turkije (poederschurft).

Keuringsseizoen 2002

Aangifte

De aangifte van pootardappelen is 730 ha. minder dan het voorgaande jaar en bedraagt 37.550 ha. Per deelgebied is de oppervlakte:

	2001	2002
Friesland	6.990	6.620
Groningen	7.950	7.870
Noordoost	1.610	1.430
Flevoland	8.310	8.350
Noord-Holland	7.390	7.240
Zuidwest	4.940	4.940
Zuidoost	1.090	1.100
Totaal:	38.280	37.550

Top 10 grootste rassen (ha.) 2002

1	SPUNTA	3.890
2	BINTJE	3.010
3	DESIREE	2.520
4	AGRIA	1.970
5	MONALISA	1.210
6	AGATA	1.160
7	KONDOR	1.150
8	ASTERIX	1.000
9	FELSINA	800
10	DIAMANT	760

Aangifte en gecertificeerde hoeveelheden

	Aangifte (ha.)	Totaal gecertificeerd (tonnen)
1998	38.933	859.821
1999	39.193	1.011.690
2000	39.803	950.264
2001	38.279	1.001.943
2002	37.550	nog niet bekend

Veldkeuring

Een groot deel van het aangegeven areaal kon vanwege goede weersomstandigheden vlot gepoot worden. Na oriënterende

beoordelingen van vroege percelen in het zuiden startte de veldkeuring op 4 juni. Tijdens de eerste keuringsronde is meer op virusziek verlaagd dan in het voorgaande seizoen.

Op 14 juni kwamen de eerste meldingen van primair binnen. Later kwamen er in alle teeltgebieden problemen met primair voor. In een enkel geval leidde dit tot afkeuring maar in de

meeste gevallen zijn de problemen door middel van selectie opgelost. In totaal is 758 ha. (2% van het areaal) verlaagd vanwege het voorkomen van primair virusziek. In 2001 was dit 0,4 % van het totale areaal. Vanwege de slechte oogstomstandigheden van najaar 2001 zijn ook dit jaar weer regelmatig bacterieziekten geconstateerd. Uiteindelijk is 4.936 ha. (13% van het areaal) verlaagd waarvan 993 ha. (2,6 % van het areaal) is afgekeurd.

Verlagingsredenen veldkeuring 2002

70% bacterieziek 4936 ha	11% primair virusziek 763 ha
8% virusziek 542 ha	11% overig 797 ha

In voorgaande jaren werd de schimmelziekte roodrot - *Phytophthora erythroseptica* - met name geconstateerd op percelen met een slechtere structuur en ontwatering. Dit jaar werd deze ziekte ook

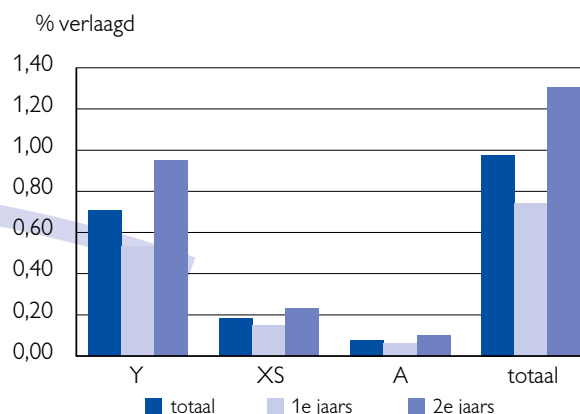
op betere percelen waargenomen. De verschijnselen van de ziekte lijken, met name in het begin van het seizoen, op die van stengel-natrot. Typische verschijnselen van roodrot zijn de vorming van luchtknolletjes in de oksels en roodkleuring na doorsnijding van de knol. Voor roodrot bestaat geen veldkeuringsnorm.

Van de meeste percelen is het loof, ondanks de late loofvernietigingsdata, vroeg doodgemaakt. De reden hiervan was het lage aantal knollen per plant waardoor de aardappelen snel uit de maat groeiden. Door de gunstige weersomstandigheden is de oogst over het algemeen genomen goed en vlot verlopen. Hergroei is praktisch niet voorgekomen.

Voor de 1 en 2 jarige stammen geldt een verplicht bladonderzoek op virussen (uitgezonderd 1 jarige vitrostammen). In de zomer van 2002 is in 1,4% van deze stammen virus aangetroffen.

Verlaging in % van aantal stammen bladonderzoek 1- en 2-jarige stammen 1997-2002

Bladluissituatie

De resultaten van de winterwaardinspectie (begin mei) waren gunstig. Er werden op de winterwaarden weinig bladluizen gevonden die virus over kunnen brengen op pootaardappelen. De duizendplantentellingen (geven indruk van voorjaarsvlucht) eind mei /begin juni gaven echter een ongunstiger beeld dan in voorgaande jaren. Daarnaast kwam in die periode veel opslag van aardappelen voor. De voorjaarsvlucht kwam ook tot uiting in de vangsten van de vangbakken en

de zuigvallen. Daarin werden regelmatig kleine aantallen virusoverbrengende bladluizen aangetroffen. Door beperkte vangsten in de periode daarna zijn de loofvernietigingsdata opnieuw relatief laat vastgesteld.

Loofvernietigingsdata 2002

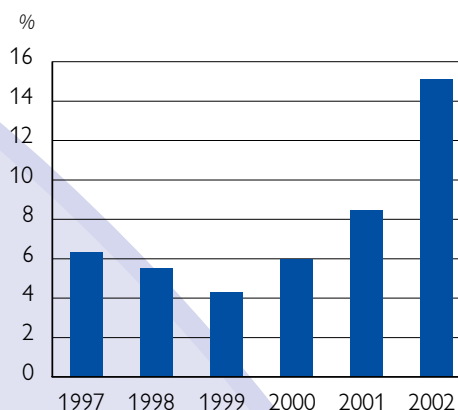
Rooigroep 1		Rooigroep 3	
S eind	9 augustus	S eind	22 augustus
SE eind	12 augustus	SE eind	26 augustus
E advies	9 augustus	E advies	22 augustus
A advies	12 augustus	B t/m C advies	26 augustus
B en C advies	12 augustus		
Rooigroep 2		Blauw = ontheffing nacontrole, mits geen primair ziek en loofvernietiging voor de betreffende datum	
S eind	15 augustus		
SE eind	19 augustus		
E advies	15 augustus		
A t/m C advies	19 augustus		

Nacontrole

De NAK onderzocht voor de nacontrole dit verslagjaar ruim 2,5 miljoen knollen. Op 2 december was 15,1% van de totale oppervlakte in de nacontrole verlaagd. Dit verlagingspercentage is beduidend slechter dan voorgaande jaren. De tegenvallende resultaten corresponderen niet met de aantallen gevangen bladluizen. Er was geen sprake van een echte zomervlucht maar uit de kleine primaire besmettingen in het veld bleek al dat er toch overdracht van virus heeft plaatsgevonden.

Verlaagd in nacontrole

Partijkeuring

Bij de partijkeuring wordt voor het eerst, standaard bij elke keuring, gebruik gemaakt van het keuringsrapport pootaardappelen. Hierop wordt de kwaliteit van de partij per onderdeel aangegeven.

Tot nu toe (week 51) is de gemiddelde kwaliteit goed.

Er zijn weinig problemen, met uitzondering van enkele partijen met te veel Rhizoctonia. Verder zijn de partijen dit jaar erg kiemlustig wat het optreden van blauw en drukplekken tot gevolg heeft. Per 15 december 2002 is 257.570 ton pootaardappelen gecertificeerd.

Ook is tijdens de partijkeuring van seizoen 2002-2003 gestart met een proef handheld-computers. Tijdens de proef wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om de administratie van de buitendienst te automatiseren. Op deze manier kunnen actuele gegevens direct verwerkt worden.

Beregening en bruinrot

In de aardappelsector gaan steeds meer stemmen op voor een verbod op beregening met oppervlaktewater in de teelt van pootaardappelen buiten de al bestaande verbodgebieden. Ondanks het feit dat het aantal bruinrotbesmettingen sterk is teruggelopen, waren er enkele tegenvallers (nieuwe besmettingen) die een relatie hadden met beregening. Een werkgroep van LTO, NAK, Plantum NL en NAO zette de discussie voort en adviseerde beregening in pootaardappelen, buiten de verbodgebieden van de PD, verder te beperken en binnen afzienbare termijn tot een integraal verbod te komen. Bij telers groeit het besef dat dit uiteindelijk onvermijdelijk is om bruinrot definitief uit te roeien. Eind november uitte de LTO haar voorkeur voor een totaalverbod op het gebruik van oppervlaktewater met ingang van 2005.

Wijziging keuringsvoorschriften (seizoen 2002)

De belangrijkste wijzigingen:

1. De normen voor *Sclerotinia sclerotiorum* (rattekeutelziekte) in bladrammenas, bladkool en karwij zijn vervallen.
2. Afschaffing normen voor piksel, zeefmaat en schot.

Om reden van kostenbesparing en uit concurrentieoverwegingen zijn de nationale normen voor piksel, zeefmaat en schot bij erwten en de normen voor schot bij granen afgeschaft.

Deze normen waren 'extra' ten opzichte van de EU-minimum norm.

Derogatie kiemkracht lijnzaad

In december 2001 verleende het Permanent Comité Teeltmateriaal van de EU op verzoek van Frankrijk een derogatie van 1.000 ton lijnzaad met een kiemkracht van 88%. Hoewel Nederland niet voor deze verruiming was, is van de totale hoeveelheid van 804 ton ongeveer 1/3 in Nederland gecertificeerd.

Nieuwe EU-regelgeving GGO

In 2003 wordt EU-regelgeving voor teeltmateriaal van maïs, bieten en aardappelen (norm 0,5 %) vastgesteld voor onbedoelde vermenging van toegelaten GGO's in conventionele rassen. De NAK gaat hierop steekproefsgewijs toetsen.

Keuringsseizoen 2002

Aangifte

In 2002 is 2.870 ha. groenvoedergewassen minder voor keuring aangegeven dan in 2001. Dit is met name veroorzaakt door een vermindering van het areaal graszaad als gevolg van moeilijke inzaaiomstandigheden en voorraadvorming in voorgaande jaren. Het areaal granen, peulvruchten en fijne landbouwzaden is nagenoeg gelijk gebleven.

Aangifte groenvoedergewassen

	1998	1999	2000	2001	2002
Aangifte (ha.)	31.800	23.150	23.400	21.150	18.280

Veldkeuring

De inzaai van de wintergranen en de zomergewassen vond onder gunstige omstandigheden plaats. Dankzij een zachte winter was van vorstschade in de wintergranen geen sprake. De stand van de gewassen was over het algemeen goed tot zeer goed. Legering kwam dit jaar weinig voor.

De raszuiverheid van de meeste gewassen was goed tot zeer goed. Afkeuringen/verlagingen kwamen vooral bij de granen en het vezelvlas voor. Bij de granen betrof dit de zomer- en wintertarwe; voor een deel is dit toe te schrijven aan de introductie van nieuwe rassen. Zoals ieder jaar moesten bovendien veel percelen prebasis- en basiszaad worden geselecteerd om aan de normen te kunnen

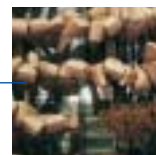

voldoen. Bij het vezelvlas werd relatief veel afgekeurd als (pre)basiszaad wegens vermenging met een ander ras.

Bij geen van de gewassen werden percelen afgekeurd wegens zaadoverdraagbare plantenziekten zoals stuifbrand, strepenziekte of vroege verbruining.

Wat de wilde haver betreft was de situatie vergelijkbaar met die van vorig jaar. Bij de granen zijn 7 percelen gecertificeerd zaad afgekeurd wegens dit onkruid. Verder zijn 75 percelen vlas voorwaardelijk goedgekeurd, omdat meer dan 20 wilde haver planten per hectare zijn aangetroffen.

De veldkeuring bij de groenvoeders kende afgelopen jaar weinig problemen. De veldkeuring door erkende bedrijven is goed verlopen. De NAK ziet dit jaar minder verschillen tussen de controlekeuring en de keuring door de erkende bedrijven voor wat betreft belending dan voorgaande jaren.

Monsteronderzoek wintergranen

De kiemkracht, gezondheid en kwaliteit van de wintergranen zijn goed. De beschikbare hoeveelheden zaaizaden worden op grond van de opbrengsten (komt overeen met meerjarig gemiddelde) en de kwaliteit als ruim voldoende beschouwd. De gecertificeerde hoeveelheid bij winterrogge vormt hierop opnieuw een uitzondering. Winterrogge moet dus worden geïmporteerd.

Voorcontrole

Doel van de voorcontrole is de rasechtheid en raszuiverheid te controleren om daarmee tegenvallers in de nateelt te voorkomen. Bij de granen vallen met name de resultaten van tarwe tegen. Het aantal voorcontrolemonsters dat verlaagd is naar BZ of CZ is iets hoger dan voorgaande jaren.

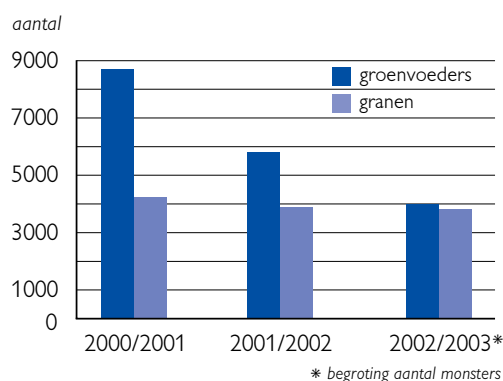
Bij de grassen zijn dit jaar opnieuw vrij veel monsters die te vroeg doorschoten ten opzichte van het standaardmonster.

Erkenningen

Vrijwel alle graszaadbedrijven zijn inmiddels erkend voor het uitvoeren van de veldkeuring (teeltregistratie), het nemen van monsters en het verrichten van monsteranalyses. Naar verwachting worden in 2003 de eerste bedrijven erkend voor certificering en het bedrukken van certificaten.

Door erkenningen neemt het monsteraanbod (met name groenvoeders) en daarmee het werk voor het zaaizaadlaboratorium af.

Afname monsteraanbod

Accreditatie

In juli 2002 heeft de NAK accreditatie voor EN 45004 norm aangevraagd bij de Raad van Accreditatie (verlener erkenningen). De 45004 norm is een mondiale norm voor inspectie-/keuringsinstellingen. Eind 2002 is de NAK beoordeeld op de partijkeuringen van pootgoed, de uitvoering van EUREPGAP- en voedselveiligheidsinspecties en het nemen van grondmonsters. In 2003 wordt de uitvoering van veldkeuringen en het bijhorende laboratoriumonderzoek beoordeeld waarna naar verwachting de accreditatie verleend wordt. Met deze accreditatie wil de NAK voldoen aan verwachte toekomstige eisen van de overheid en particuliere opdrachtgevers. Daarnaast is een gestructureerde uniforme manier van inspecteren in het belang van de klant.

Het verkeerd overnemen van ontvangen gegevens door NAK-medewerkers en onjuiste verzending zijn de belangrijkste oorzaken. Hoewel het foutenpercentage beneden de 1% ligt wil de NAK ook hierbij het aantal fouten verder reduceren. Met name bij de verwerking van de aanvragen bij granen en groenvoeders worden de gebruikte computerprogramma's aangepast zodat de invoer van onjuiste gegevens geweigerd wordt. Bij

Leren van fouten

Het verminderen van het aantal klachten en fouten is mogelijk door de oorzaak ervan weg te nemen. Daarmee wordt de organisatie verbeterd. Hieronder zijn de klachten en fouten weergegeven wat betreft aanmaak en distributie van certificaten en bladonderzoek. De overige klachten waren incidenten. Een volledig overzicht van de klachten die Stichting NAK in 2002 heeft gemaakt, met betrekking tot haar wettelijke keuringstaken, is te vinden op www.nak.nl.

deze gewasgroepen worden meer gegevens verwerkt dan bij pootaardappelen en is de kans op fouten dus groter.

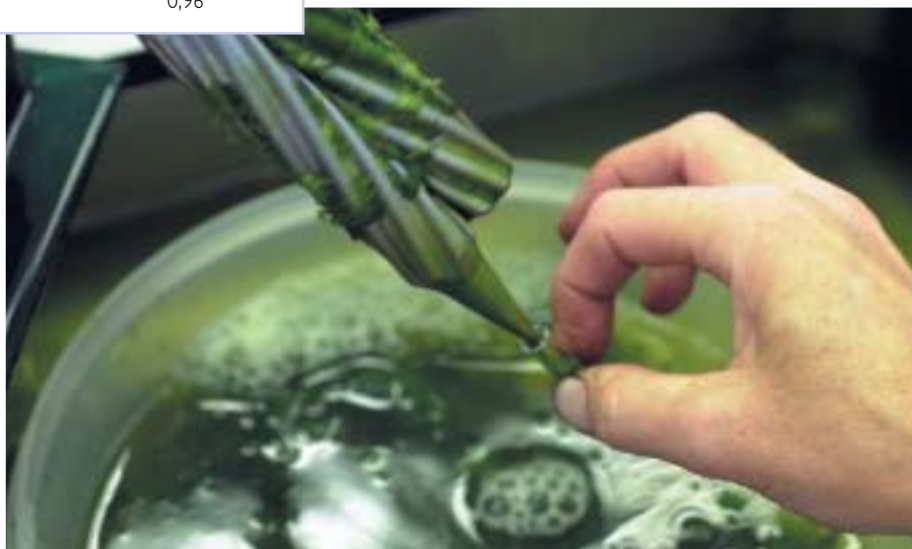
Bladonderzoek

In totaal zijn ruim 17.600 monsters onderzocht. Er zijn twee klachten geuit door externen en acht keer is intern een fout geconstateerd. In een paar gevallen zijn fouten gemaakt met de labeling, is geen monster genomen, het monster is te lang blijven liggen, of uitlagen zijn niet tijdig aangemaakt en verzonden als gevolg van ondercapaciteit. Door een verscherpte voortgangscapaciteit en uitbreiding van de verwerkingscapaciteit zijn de oorzaken weggenomen.

Aanmaak en distributie van certificaten

	Aantal certificerings opdrachten	Aantal Klachten/fouten	Klachten/foutenpercentage
Pootaardappelen	66.405	185	0,28
Granen	3.751	33	0,88
Groenvoeders	24.477	234	0,96

De NAK heeft van de klachten en fouten geleerd. Blijvend wordt gewerkt aan het verbeteren van de dienstverlening.

Bij de NAK werken gemiddeld 250 vaste medewerkers waarvan gemiddeld 72 parttimers. Het aantal fte's (fulltime dienstverband) ligt op 230. Van augustus tot en met november zijn, voor de grote projecten als bruin- en ringrot en de nacontrole, gemiddeld in de binnendienst 160 tijdelijke medewerkers ingezet. Daarnaast zijn gemiddeld 80 tijdelijke medewerkers in de buitendienst werkzaam geweest.

Medewerkerstevredenheidonderzoek

In februari is een Medewerkerstevredenheidonderzoek (MTO) uitgevoerd onder de vaste medewerkers. De resultaten van het MTO zijn vertaald naar actie- en verbeterpunten voor 2003. Het zwaartepunt van de actie- en verbeterpunten ligt bij de organisatiestructuur, (interne) communicatie en bedrijfscultuur.

Dit is mede het gevolg van de diverse acties op arbotechnisch gebied zoals het aanstellen van de Casemanager, ingegeven door de nieuwe Wet Verbetering Poortwachter. Zo worden leidinggevenden en medewerkers tijdig en directer begeleid tijdens een ziekteverzuimperiode. Naast het ziekteverzuimpercentage is ook de meldingsfrequentie gedurende het verslagjaar een punt van aandacht geweest.

CAO-NAK

Voor het eerst in de lange geschiedenis van de NAK heeft de OR de jaarlijkse onderhandelingen van de arbeidsvoorwaarden uit handen gegeven en overgedragen aan de vakbonden CNV Bedrijven-Bond en FNV Bondgenoten. Het resultaat hiervan is dat de NAK met de bonden voor 2002 een eerste CAO-NAK is overeengekomen.

Ziekteverzuim

(inclusief WAO, exclusief zwangerschap)

2001
7,6%

2002
6,0%

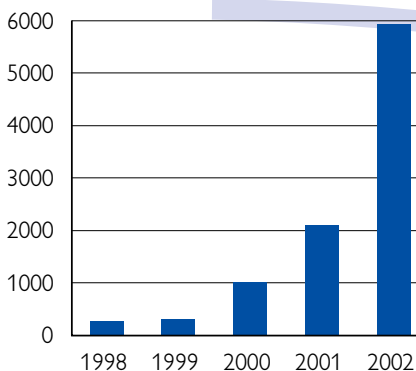
In het verslagjaar daalde het ziekteverzuim percentage verder ten opzichte van het vorige jaar.

NAK AGRO Nederland BV, het dochterbedrijf van de NAK, groeide in 2002 uit tot overtuigend marktleider voor onafhankelijke ketencontroles en analyses in de agrarische sector. Door de industrieën is een controlesystematiek voor voedselveiligheids certificaten ontwikkeld. NAK AGRO is hier nauw bij betrokken geweest. Naast een voedselveiligheidscertificaat voor de aardappelverwerkende industrie zijn er nu ook certificaten voor de zetmeelaardappelen, suikerbieten, granen en industriegroenten. NAK AGRO verwacht een verdere groei in inspectie-activiteiten en een uitbreiding van het gewasassortiment daarbij.

Uitgevoerde inspecties

Voedselveiligheid en EUREPGAP

De samenwerking met de certificatie-instelling Foodcert is in het verslagjaar verder geïntensiveerd voor o.a. EUREPGAP-certificering en BRC-inspecties. Daarnaast is ingespeeld op de vraag naar pre-shipment inspecties voor pootgoed.

Combi-onderzoeken

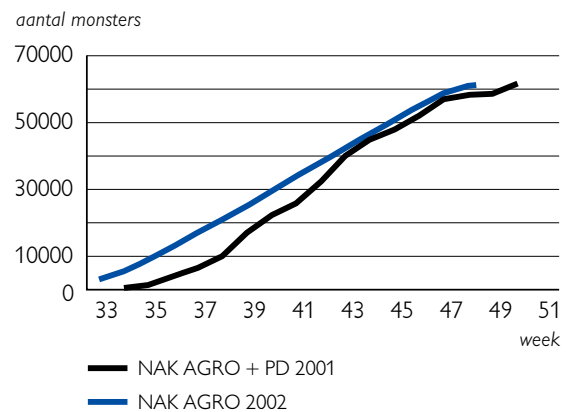
Ook de belangstelling voor de analysewerkzaamheden nam toe. Dit kwam met name door de introductie van diverse combi-onder-

zoeken voor aardappelmoeheid (AM), vrijlevende aaltjes en het bemestingsonderzoek. NAK AGRO heeft hiermee een efficiency kunnen realiseren voor de teler. Met één monster worden de verschillende onderzoeken uitgevoerd.

Bruinrot- en ringrotonderzoek

NAK AGRO voerde in 2002 het volledige bruinrot- en ringrotonderzoek uit in opdracht en onder toezicht van de Plantenziektenkundige Dienst (PD). In een zeer kort tijdsbestek zijn 65.000 monsters (± 800 ton) genomen en onderzocht. Hiermee is voldaan aan de afspraken met de PD omtrent het aantal te verwerken monsters.

Voortgang bruinrot/ringrotonderzoek

De toename van zowel de inspectie- als analysewerkzaamheden hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van een onafhankelijk, deskundig en financieel gezond bedrijf. De sector waardeert de één loket gedachte: aanbieden van totaalpakketten op velerlei gebied. NAK AGRO is op toekomstige ontwikkelingen voorbereid.

Plantconsult het agrarisch adviesbureau waarvan NAK AGRO 50% van de aandelen in handen heeft, breidde haar werkterrein in 2002 in twee opzichten uit. Aan het dienstenpakket is advisering op het gebied van GMP+ en GMP-T (transport) toegevoegd. Daarnaast is de advisering in het buitenland verder toegenomen. In Marokko en op Cyprus en Malta zijn in 2002 drie omvangrijke projecten gestart om telers van tafelaardappelen op het niveau van EUREPGAP te brengen.

Advisering

De toenemende vraag naar borging van voedselveiligheid heeft ertoe geleid dat een groot aantal bedrijven in de agro-food business in 2002 HACCP-gecertificeerd is of een BRC-inspectie heeft laten uitvoeren. **Plantconsult** heeft veel bedrijven geadviseerd bij de opzet van een bedrijfseigen en praktisch managementsysteem.

Opleiding en training

Naast advisering verzorgde **Plantconsult** ook diverse opleidingen en trainingen in binnen- en buitenland. Met name de EUREPGAP-trainingen zijn het afgelopen jaar met een paar honderd deelnemers goed bezocht. Een overzicht van de trainingen vindt u op www.plantconsult.nl.

Op de foto hieronder wordt het **Plantconsult** trainingscertificaat overhandigd door de Maltese Minister van Landbouw Mr. Nini Zammit.

Balans per 31 december 2001

(geconsolideerde cijfers van de NAK en NAK AGRO Nederland BV x € 1.000)

Activa	2001	2000	Passiva	2001	2000
Vaste activa	9.990	10.450	Eigen vermogen	12.500	12.600
Vlottende activa	5.880	5.850	Voorzieningen	200	400
			Kortlopende schulden	3.170	3.300
Totaal	15.870	16.300		15.870	16.300

Begroting

(geconsolideerde cijfers van de NAK en NAK AGRO Nederland BV x € 1.000)

	begroting 2003	begroting 2002	jaarrekening 2001
Omzet keuringswerk	9.650	8.800	9.085
Omzet overige werkzaamheden	8.650	6.550	6.700
Totaal omzet	18.300	15.350	15.785
Personeelskosten	11.150	9.750	9.740
Overige kosten	6.650	5.800	5.960
Som der bedrijfskosten	17.800	15.550	15.700
Bedrijfsresultaat	500	-200	85

De omzet is in 2001 aanmerkelijk lager uitgevallen dan was begroot. Geconstateerd is dat in dergelijke jaren de kosten onvoldoende kunnen worden verlaagd. In het verslagjaar is dan ook voortvarend gewerkt aan herstructurering van het financiële beleid en beheer. Voor een beter inzicht in de kosten en opbrengsten is de projectadministratie verbeterd. De directie heeft in 2002 de nadruk gelegd op kostenbesparende maatregelen. Zo is nauwkeuriger gekeken naar de noodzaak en de wijze van invulling van vacatures. Ook zijn kostenbesparende maatregelen op onder meer de reiskosten doorgevoerd. Het gevoerde beleid heeft tot aanzienlijke besparingen geleid. Het bestuur heeft besloten tot aanpassing van de

tariefsstructuur met de bedoeling de kosten neer te leggen waar ze ook gemaakt worden. Zo is bijvoorbeeld per certificeringsaanvraag een tarief gesteld waardoor kleine, en daardoor bewerkelijke opdrachten, kostendekkend worden uitgevoerd. De tariefsverhoging heeft per saldo beperkt tot een verhoging van de opbrengsten geleid.

